

40 anys del “Brusi” autogestionat

written by Santiago Vilanova | 11 de març de 2023

El 9 de març de 1983 vam treure el primer número del “Diario de Barcelona” autogestionat. És a dir, quan la propietat ja era de Publiagraf (Publicaciones Periódicas y de Artes Gráficas, Sociedad Anónima Laboral). Deixàvem enrere les etapes de Barcelona de Publicaciones S.A. (1940-1983) i d’uns consells d’administració dominats per destacades personalitats de la burgesia, especialment per les famílies Godó, Mateu, Suqué, Santacreu, Echevarria Puig... Un any després, el 22 de març de 1984, ens vam veure obligats a deixar de publicar el diari quan Papelera Española va negar-se a subministrar-nos bobines de paper premsa.

Aquell col·lectiu de periodistes, treballadors d’impremta -que amb coratge feien funcionar la rotativa Harris-Marinoni- i d’administració vam tenir el control absolut de la propietat i la línia editorial del diari. Un fet insòlit si pensem que es tractava d’un òrgan de comunicació com el “Brusi”, fundat el 1792, quan encara l’explotació d’una impremta es feia mitjançant un privilegi reial. Va ser un napolità vingut de Madrid, Pedro Pablo Hussón de Lapezarán, que va aconseguir de Carlos IV la llicència per publicar el “Diario de Barcelona” i que obtingué el permís de l’Ajuntament de posar l’escut de la ciutat a la capçalera. L’1 d’octubre d’aquell any s’imprimia per primer cop un senzill diari de quatre planes que amb el temps esdevindria el més antic del continent i el segon europeu al darrera del “The Times” (1785). Al llarg de la seva vida va tenir directors de prestigi intel·lectual com Antoni Brusi, Joan Mañé i Flaquer, Miquel dels Sants Oliver i col·laboradors com Joaquim Rubió i Ors, Víctor Balaguer, Manuel Milà i Fontanals i Joan Maragall.

Els antecedents de com es va produir l’etapa autogestionària,

amb els intents inicials i meritoris dirigits pels directors Joan Manuel Blasco i Lluís Llobet, s'expliquen en detall en el llibre "La crisi d'identitat del Brusi" (1972-1992) escrit per Víctor Saura, Joan Carles Clarós i Xavier Vilà (Col·legi de Periodistes de Catalunya/Diputació de Barcelona, 1993). És un treball objectiu indispensable. No m'hi allargaré però vull aclarir que sense l'acció del Sindicat de Treballadors de Premsa de Barcelona (STPB) l'arxiu i la capçalera del vell "Brusi" podien haver acabat subhastades i controlades per l'extrema dreta.

El fet que el diari canviés la capçalera tradicional per una que emulava "Libération", el nostre model de referència, i relegués l'escut de la ciutat a la pàgina editorial va ocasionar un gran impacte. Volíem mostrar als lectors i

lectores que, tot i el respecte que teníem per les èpoques que el "Brusi" va ser dirigit per Josep Pernau, Antonio Franco i Tristán La Rosa (1974-77), aquella era una opció de ruptura amb l'establishment periodístic. Amb el disseny volíem visualitzar que iniciàvem una nova etapa on els moviments socials tindrien el protagonisme que han acabat tenint en l'actualitat. Vam avançar-nos a parlar sobre l'economia circular; les energies renovables; l'agricultura biològica; els oligopolis energètics; la militarització de l'economia; l'impacte social de les noves tecnologies; la colonització de l'espai; les noves formes de sindicalisme i de governança relacionades amb la crisi ecològica... Eren temes i anàlisis que dominaven el nostre full de ruta.

En aquella aventura hi van participar els redactors en cap Carme Alcalde, Josep Català i Alfons Ribera; Jaume Reixach (Barcelona-Catalunya); Eduard Pons Prades (Espanya); Lídia Vilalta (Internacional); Dolors Palau (Lletres); Fernando Ruiz de Villalobos (Espectacles); Josep Iglesias del Marquet (Art); Xavier Borràs (Dominical); Jordi Camí (Fotos); Enric Bañeres (Esports); Joan Blàzquez (Maquetació); Elvira Siurana (secretaria de direcció) i els dibuixants Bosch (amb la seva secció "Polit-tics"), Trallero i Ferreres. També hi van participar joves periodistes com l'olotí Carles Llorens; uns experts en el periodisme d'investigació com Adolfo Barricard i Xavier Garcia, cofundador del Col·lectiu de Periodistes Ecologistes el 1977.

Entre els principals col·laboradors, alguns amb seccions fixes, destacaven Joan Oliver (Pere Quart), que va inaugurar "El finestral" amb un article titulat "Imaginació i memòria"; Quim Monzó; Teresa Pàmies; Pere Calders; Imma Tubella; Marta Pessarrodona; Manuel de Seabra; Isabel Clara-Simó; Santiago Cucurella; Maria José Ragué; Rosa Fabregat; Jesús Infante; Francisco Candel; Soledad Balaguer; Anna Moix; Lluís Busquets i Grabulosa (periodista olotí que escrivia la "Punta de Pica"); Víctor Alba; Josep-Vicent Marqués; Pilar Rahola ("La

baldufa"); Joan Josep Isern ("Totus Tuus"), entre d'altres lletraferits.

El nostre esforç i activisme professional va ser reconegut quan l'alcalde Pasqual Maragall ens va atorgar el Premi Ciutat de Barcelona de Periodisme 1983. Però he de dir que mai vam rebre un duro de subvencions oficials per la nostra tasca, ni ajuts per les pàgines que publicàvem en català, mentre sí que les rebien els altres diaris. La reconversió tecnològica del sector va anar també contra la continuïtat i el procés es va anar asfixiant.

El 1985 l'Ajuntament de Barcelona va comprar l'arxiu i la capçalera del diari a Publiagraf per 28 milions de pessetes i després de diferents propietaris, entre ells el Grup Z, es va deixar de publicar en paper el 1993. Ara s'edita en forma digital pels estudiants del grau en Periodisme de la UPF.

Aquell "Brusi" autogestionat mereix formar part de la història del periodisme del nostre país.